

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра селекції та насінництва ім. проф. М.Д. Гончарова

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**ОК.7 ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ
СОРТОВИМИ РЕСУРСАМИ (обов'язковий)**

статус (обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Н1 "Агрономія"**

за спеціальності Н1 "Агрономія"

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

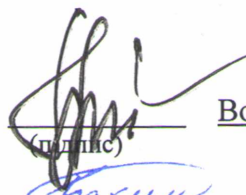
Розробник: Н. Сах

Микола САХОШКО, к.с-г.н., доцент, доцент кафедри
насіництва
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>селекції та</u> <u>насіництва ім.</u> <u>професора М. Д.</u> <u>Гончарова</u> (назва кафедри)	протокол від 02 червня 2025 р. № 18	
	Завідувач кафедри	 (підпис) <u>Іван СОБРАН</u> (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

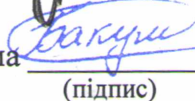
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

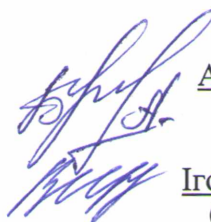
Володимир ТРОЦЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Ольга БАКУМЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(підпис)

Андрій БУТЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис) Ігор ВЕРЕЩАГІН.
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

(Надія БАРАНІК)
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 03.07. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Інноваційні підходи до управління сортовими ресурсами							
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування /кафедра селекції та насінництва ім. проф. М.Д. Гончарова							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для обов'язкових ОК)	201 Агрономія "Магістр"							
5.	ОК може бути запропонований для								
6.	Рівень НРК	7							
7.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр /1-15 тижнів							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		денн а 30	заочн а	денн а 30	заочн а	денн а -	заочн а -	денна 90	заочна
10.	Мова навчання	українська							
11.	Викладач освітнього компонента	Сахошко М.М							
11.1	Контактна інформація	Сахошко М.М, доцент кафедри селекції та насінництва ім. професора М. Д. Гончарова, кабінет 4 корпусу кафедри селекції та насінництва ел. адреса: ihor_vereschahin1986@ukr.net Профайл викладача - https://agro.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-selekci%d1%97-i-nasinnictva-im-m-d-goncharova/sklad-kafedri/vereshhagin-igor-volodimirovich/ Консультації: очна - щопонеділка 14-30-15-30; онлайн через Zoom, Viber - щовівторка з 16-00 до 17-00							
12.	Загальний опис освітнього компонента	В основу дисципліни покладено завдання та принципи, визначені законами України "Про охорону прав на сорти рослин" (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/3116-12#Text) та підходи, що передбачають поєднання теоретичного навчання та практичних навичок. Враховуючи велике значення сільськогосподарської галузі для економіки України, стабілізації соціально-економічного стану, зростання експортного потенціалу продовольчого і фуражного зерна, при вивченні даної дисципліни головна увага буде приділена вивченню сортового різноманіття основних польових культур, використанню його у різних за ресурсним забезпеченням господарствах і природно-кліматичних зонах, залежно від							

		їхнього призначення, а також з врахуванням особливостей їх вирощування.
13.	Мета освітнього компонента	Підготовка фахівців, які володіють знаннями щодо сортового різноманіття основних польових культур та овочевих рослин, особливостей їхнього використання в сільськогосподарському виробництві
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на знаннях та вміннях, отриманих під час вивчення інших освітніх компонентів освітньої програми (обов'язкових), зокрема: ОК 5 «Фізіологія рослин та формування врожаю», ОК12 «Агрономічний аудит». 2. Обмеження для вивчення дисципліни відсутні.
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порухення академічної доброчесності при вивченні ОК «Сортові ресурси та їх формування» вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1728
17.	Ключові слова	насінневі фонди, режими зберігання, шнурова книга насіння

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК					Як оцінюється РНД
	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 12	
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати господарсько-корисні ознаки та властивості сортів і гібридів, їх апробаційні та сортові ознаки, використовувати нормативно-правові документи у галузі сортознавства як основу охорони прав на сорти рослин в Україні.	+			+	+	Тести множинного вибору та на відповідність; вирішення ситуаційних завдань; іспит
ДРН 2. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде володіти навичками розпізнавання та характеризування сортів та гібридів зернових культур, знати походження, генетичну, морфо-біологічну та господарську характеристику зернових культур, проводити добір для умов конкретного господарства рекомендованих до вирощування сортів та гібридів.		+	+	+	+	Тести множинного вибору та на відповідність; вирішення ситуаційних завдань; іспит
ДРН 3. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати походження, генетичну, морфо-біологічну та господарську характеристику кукурудзи та зербобових культур, обґрунтовувати використання сортових ресурсів відповідно до їхніх агробіологічних особливостей.	+	+		+	+	Тести множинного вибору та на відповідність; вирішення ситуаційних завдань; іспит
ДРН 4. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен розкрити особливості походження, види, підвиди основних круп'яних та олійних культур, проводити добір для умов конкретного господарства рекомендованих до вирощування сортів та гібридів.	+			+	+	Усне опитування; іспит; вирішення ситуаційних завдань
ДРН 5 Після вивчення освітнього	+	+	+		+	Тести множинного

компонента студент очікувано буде знати сортознавство основних кормових і овочевих рослин та картоплі, проводити добір для умов конкретного господарства рекомендованих до вирощування сортів та гібридів.						вибору та на відповідність; протоколи лабораторних робіт
--	--	--	--	--	--	--

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу (денна)				Рекомендована література
	Аудиторна робота			СР	
	Лк	ПЗ	ЛЗ		
Тема 1. Основи сортознавства. Сорти і гетерозисні гібриди, їх виробниче і економічне значення. Господарсько-корисні ознаки та властивості сортів і гібридів, їх апробаційні та сортові ознаки.	4	4		10	основна: 3- 6 додаткова: 7, 8, 11
Тема 2 Правова основа охорони прав на сорти рослин в Україні Стан і перспективи створення нових сортів с.-г. культур на сучасному етапі. Державна інспекція з охорони прав на сорти рослин. Основні положення Закону України "Про охорону прав на сорти рослин". Об'єкт правової охорони та суб'єкт права на сорт. Набуття в Україні права на сорт.	2	2		10	основна: 3- 6 додаткова: 7, 8, 11
Тема 3. Сортіві ресурси озимих зернових культур. Сортознавство пшениці озимої. Видові та сортові особливості м'якої та твердої пшениці. Рекомендовані до вирощування сорти пшениці озимої. Жито: походження, види (генетична, морфо-біологічна і господарська характеристика). Ознаки різновидів і сортів жита.	2	2		5	основна: 3- 6 додаткова: 7, 8, 11
Тема 4. Сортіві ресурси ярих зернових культур. Сортознавство ячменю: походження, види (генетична, морфо-біологічна та господарська характеристика). Ознаки різновидів і сортові ознаки ячменю. Рекомендовані до вирощування сорти ячменю ярого.	4	4		10	основна: 3, 4, 5, 6 додаткова: 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17

Тема 5. Сортові ресурси кукурудзи. Сортознавство кукурудзи: походження, підвиди (генетична, морфо-біологічна і господарська характеристика). Ботанічна характеристика. Групи кукурудзи, апробаційні ознаки.	4	2		5	основна: 3, 4, 5, 6 додаткова: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Тема 6. Сортові ресурси зернобобових культур. Зернобобові культури, їх класифікація та відмінності. Основні ознаки для визначення сортів. Сортознавство гороху: походження, підвиди (генетична, морфо-біологічна та господарська характеристика).	2	4		10	основна: 3, 4, 5, 6 додаткова: 8, 9, 10, 11, 12, 16
Тема 7. Сортові ресурси круп'яних культур. Сортознавство проса: походження, види, підвиди (генетична, морфо-біологічна і господарська характеристика). Ознаки різновидів і сортів проса.	4	2		10	основна: 3, 4, 5, 6 додаткова: 9, 10, 11, 14
Тема 8. Сортові ресурси олійних культур. Олійні культури, їх класифікація та відмінності. Сортознавство соняшнику: походження, підвиди (генетична, морфо-біологічна та господарська характеристика). Ознаки груп, сортів і гібридів.	2	4		10	основна: 3, 4, 5, 6 додаткова: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Тема 9. Сортові ресурси кормових культур. Кормові культури, їх класифікація та відмінності. Багаторічні злакові та бобові трави, їх класифікація, відмінності, морфо-біологічна та господарська характеристика.	4	2		10	основна: 3, 4, 5, 6 додаткова: 9, 11, 14
Тема 10. Сортові ресурси овочевих рослин і картоплі. Овочеві рослини, їх класифікація та відмінності, морфо-біологічна та господарська характеристика, сучасні сорти та гібриди основних овочевих рослин.	2	4		10	основна: 1, 2, 4, 5, 6 додаткова: 7, 8, 9, 11, 14, 18
Всього	30	30		90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати господарсько-корисні ознаки та властивості сортів і гібридів, їх апробаційні та сортові ознаки, використовувати нормативно-правові документи у галузі сортознавства як основу охорони прав на сорти рослин в Україні.	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення дискусії за результатами доповідей. Проведення опитування.	12	Підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії; Підготовка до опитування.	20
ДРН 2. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде володіти навичками розпізнавання та характеризування сортів та гібридів зернових культур, знати походження, генетичну, морфо-біологічну та господарську характеристику зернових культур, проводити добір для умов конкретного господарства рекомендованих до вирощування сортів та гібридів.	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення дискусії за результатами доповідей.	15	Підготовка матеріалів для доповіді з мультимедійною презентацією. Підготовка до тестування (тест множинного вибору)	15
ДРН 3. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати походження, генетичну, морфо-біологічну та господарську характеристику кукурудзи та зербобових культур, обґрунтовувати використання сортових ресурсів відповідно до їхніх агробіологічних особливостей.	Модерування дискусії за результатами доповідей. Проведення опитування	12	Опрацювання теоретичного матеріалу. Опрацювання теоретичного матеріалу	15
ДРН 4. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен розкрити особливості походження, види, підвиди основних круп'яних та олійних	Проведення лекційних занять з мультимедійною презентацією. Проведення дискусії за	12	Підготовка матеріалів для доповіді з мультимедійною презентацією. Опрацювання	20

культур, проводити добір для умов конкретного господарства рекомендованих до вирощування сортів та гібридів.	результатами доповідей. Практичне заняття, дискусія, пояснення, кейс-метод		теоретичного матеріалу. Підготовка до опитування.	
ДРН 5 Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати сортознавство основних кормових і овочевих рослин та картоплі, проводити добір для умов конкретного господарства рекомендованих до вирощування сортів та гібридів.	Проведення лекційних занять з мультимедійною презентацією. Практичне заняття, дискусія, пояснення.	12	Опрацювання теоретичного матеріалу. Тести множинного вибору; індивідуальне завдання	20
Всього		60		90

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (не передбачено)

5.2 Сумативне оцінювання

5.2.1 Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено:

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тестування (тести множинного вибору, відкритого типу Тест 1 Модуль 1)	15/15%	4 тиждень
2.	Тестування (тести множинного вибору, відкритого типу Тест 2 Модуль 1)	15/15%	7 тиждень
3.	Тестування (тести множинного вибору, відкритого типу Тест 3 Модуль 2)	20/20%	10 тиждень ;
4.	Тестування (тести множинного вибору, відкритого типу Тест 4 Модуль 2)	20/200%	13 тиждень
5.	ІНДЗ додаткове оцінювання (підбір сортів культури для умов конкретного господарства)	до 15 балів	14-15 тиждень
6.	Екзамен	30/30%	16-17 тиждень

5.2.2 Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<6 балів	6-7 балів	8 балів	9-10 балів
Есе	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тестування	<6 балів	6-7 балів	8 балів	9-10 балів
	надано вірну відповідь на менш ніж 60% завдань	надано вірну відповідь на 60% - 74% завдань	надано вірну відповідь на 75% -89% завдань	надано вірну відповідь на 90% та більше завдань
Атестація	< 9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
	<60% правильних відповідей	60-74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
ІНДЗ	< 9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, результати презентовано у рамках загальної дискусії
Підготовка і презентація доповідей	<6 балів	6-7 балів	8 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, результати презентовано у рамках загальної дискусії

5.3 Формативне оцінювання

5.3.1 Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Проходження тестування з атестації та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	протягом занять

3	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після виступів з доповідями	3-й тиждень
4	Письмовий зворотний зв'язок на Есе	Протягом 2 тижнів після складання
5	Консультації, усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над проектом	протягом занять
6	Тестування	5-й і 12-й тиждень
7	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів за результатами виконання ІНДЗ	6 тиждень 14-15 тиждень

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

5.4 Загальна кількість балів за ОК та шкала оцінювання

Загальна кількість балів за освітнім компонентом складає 100 балів.

5.4.1 Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники

1. Кожушко Н.С., Сахошко М.М. Каталог сортів картоплі селекції СНАУ: довідник. Суми : СНАУ, 2013. 56 с.
2. Кожушко Н.С. Нові сортові ресурси картоплі : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2016. 56 с.
3. Оничко В. І., Бердін С. І. Сучасні сортові ресурси польових культур : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2019. 280 с

6.1.2 Методичне забезпечення

4. Кожушко Н. С., Оничко В. І. Електронний курс з дисципліни «Сортів ресурси та їх формування» для студентів спеціальності 201 «Агрономія» у середовищі MOODLE. <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3624>.
5. Кожушко Н. С., Оничко В. .І. Сортів ресурси та їх формування : Методичні вказівки щодо виконання лабораторно-практичних занять для студентів 2 курсу освітнього ступеню «Магістр» спеціальності 201 "Агрономія". Суми : СНАУ, 2019. 48 с

6. Кожушко Н. С., Оничко В. І. Сортові ресурси та їх формування : Курс лекцій для студентів 2 курсу освітнього ступеню «Магістр» спеціальності 201 "Агрономія". Суми : СНАУ, 2019. 128 с.

6.1.3 Інші джерела

7. Методика після реєстраційного вивчення сортів рослин (ПСВ) / За ред.. С. О. Ткачик. Вінниця : ТОВ «Ніцлан-ЛТД», 2015. 28 с.

8. Методика Державного сорто випробування сортів на придатність до поширення в Україні // Охорона прав на сорти рослин. К. : Алефа, 2003. 106 с.

9. Спеціальна селекція польових культур : навч. посіб. / за ред. М.Я. Молоцького. Біла Церква, 2010. 378с.

10. Спеціальна селекція і насінництво польових культур : навч. посіб. / ред. В.В. Кириченка.- Х.: ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН України, 2010.-462с.

6.2. Додаткові джерела

11. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2021 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>.

12. Каталог насіння сортів компанії Лімагрейн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lgseeds.com.ua/public/catalog_2016.pdf.

13. Каталог продукції компанії Декалб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dekalb.ua/katalog-produkcii>.

14. Каталог продукції компанії Сингента. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www3.syngenta.com/country/ua/uk/seeds/Pages/seedsmain.aspx>.

15. Каталог продукції компанії Піонер. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pioneer.com/web/site/ukraine/products>.

16. Каталог продукції компанії Заатбау. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.saatzbau.com/ua/sorten>.

17. Міжнародний центр по кукурудзі і пшениці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cimmyt.org>.

18. Міжнародний центр по картоплі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cipotato.org>.

6.3 Програмне забезпечення

19. Програмне забезпечення типу Web 2.0: Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі студентами, виконання індивідуального завдання та розміщення завдань.

20. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle 3.11 – для організації дистанційного навчання студентів (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).

21. Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відео-зв'язок (за необхідності).